

FUNDACJA GENERALI I ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum Pomorskie Armii Krajowej
Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurza 53, tel. 0048 56 65 22 166
e-mail: zapiek@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 566 500 127; REGON 870502736
KRS 0000 41692
NRF-KKB 209005006000000650002244

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

WUPISÓW NIE zrobiono

AK
IV-112

† 1985

BZOWSKA Maria
zd. Wołosinińska
ps. „Anna”

1341 / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ⁺⁺ BZDOWSKA Maria
zd. Wotosińska
ps. „Anna”

I/1. Relacja ✓ k. 2, s. 1-2

I/2. Dokumenty (sensu ścisłego) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne...

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie *kwiaty*

I/1 Relacja

- Wspomnienie i dane biograficzne sporządzone przez M. Sutowską-Dmochowską [b.d.], ups, kopie, k. 2, s. 1-2

I/1-1

Maria BZOWSKA z d. Wołosińska ps. "Anna"

ur. 1908 - zm. 1985

Wspomnienie Marii Sułowskiej-Dmochowskiej "Maryli" opracowane na podstawie noty biograficznej w Kalendarzu Ilustrowanym Warszawskim z 1964 r. / "Stolica" / informacji kol. Kazimierzy Kurowskiej i własnych wspomnień z Powstania Warszawskiego

Pani "Anna" urodziła się w Drohiczynie nad Bugiem i tam ukończyła gimnazjum państwowe. Od 1926 r. mieszkała w Warszawie przy ul. Emilii Plater. Rozpoczęła studia na Uniwersytecie Warszawskim, gdzie w 1932 r. uzyskała stopień magistra filozofii w zakresie historii. Przed wojną ukończyła także studium pedagogiczne.

W roku 1942 wstąpiła do 2 Kompanii "Mokotów", dowodzonej przez ppor. Romana Sobolewskiego "Romana", przekształconej w 1943 r. w II Batalion Szturmowy "Odwet".

"Anna" została jedną z trzech drużynowych w kobiecym plutonie "Odwetu" obok Hanki Winiarskiej "Grażyny" i Ireny Zaczek "Ireny". Jako jedyna spośród drużynowych nie była dyplomowaną pielęgniarką. W czasie konspiracji uzyskała przeszkolenie sanitarno-wojskowe. Jej doświadczenie życiowe i organizacyjne uzdolnienia predysponowały ją na to odpowiedzialne stanowisko. Drużynę "Anny" stanowiły najpóźniej organizowane sekcje: 9-ta, 10-ta, 11-ta. Anna organizowała dla dziewcząt szkolenia sanitarne i szpitalne praktyki. W czasie pierwszych dni Powstania była komendantką punktu sanitarnego przy ul. Wawelskiej 24, opiekując się pojedynczymi rannymi powstańcami i przypadkowymi cywilami. Placówka przy Wawelskiej bezpośrednio graniczyła z polem Mokotowskim, wystawiona na pierwsze brutalne ataki Niemców i band RONA. Z tej właśnie willi przy Wawelskiej 24 żandarmi wywieźli 1 sierpnia ośmiu powstańców sekcji "E" po ostrzelaniu przez nich niemieckiego motocykla. Kobiety niezauważone ukryły się i przetrwały aż do 9 sierpnia.

Kiedy nocą z 9 na 10 sierpnia przeprowadzałam grupę sanitariuszek pozostających pod komendą "Anny" na punkt zborny przy ul. Filtrowej, po raz pierwszy zetknęłam się z tą ciekawą, mądrą kobietą. Tej nocy nastąpiło ostateczne wyjście dużej grupy żołnierzy i sanitariuszek z Kolonii Staszica przez Pole Mokotowskie do Śródmieścia.

Drużynowa "Anna" była wówczas dojrzałą 36-letnią kobietą.

Niewysoka, krępawa, z ciemnymi nieco falistymi włosami wyróżniała się wśród innych drużynowych i sekcyjnych, których wiek nie przekraczał 22 - 24 lat. Jedynie sekcyjna "Kazimiera" w drużynie "Anny" była jej rówieśnicą i zaprzyjaźnioną koleżanką.

Zapamiętałam "Annę" jako ciepłą i mądrą osobę, która budziła

zaufanie promieniąjącym z niej spokojem i dobrocią. Choć uśmiechała się nieczęsto, choć jej postaci nie cechowało nic ze sportowej bojowości, która była w takiej cenie - do "Anny" garnęłyśmy się wszystkie. W jej dużych orzechowych oczach był zawsze spokój i skupienie, jakieczasem cechują matki, nauczycielki doświadczonych wychowawców. Jakże nam wtedy było to potrzebne. Do "Anny" można było zwrócić się z każdą biedą, każdym trudnym wyborem. Kostki cukru wyjmowane wówczas z kieszeni wędrowały do ręki zwracającej się z prośbą - zawsze miała je przy sobie. Ten gest oswajał i "otwierał drogę" do zwierzchności.

W Śródmieściu "Anna" wraz z kilkoma dziewczętami pracowała w jednym z polowych szpitali.

Po kapitulacji wyszła z miasta z ludnością cywilną wraz z grupką swoich sanitariuszek i sekcją "Kazimiera". Zostały wywiezione do obozu pracy "Kunegunde" pod miastem Suhl, gdzie mieściła się fabryka rowerów i amunicji. Tam w bardzo ciężkich warunkach pracowała po 12 godzin dziennie, przemierzając trzykiłometrową trasę z obozu do fabryki. Po wyzwoleniu, w czerwcu 1945r. powróciła do Polski. I do Warszawy.

Tu ukończyła kursy bibliotekarskie i od 1947 r. podjęła pracę w Bibliotece Publicznej m.st. Warszawy na stanowisku starszego bibliotekarza, potem kustosa - kierownika Działu Informacyjno-Bibliograficznego /od 1955 r./. Jako członek Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polekich weszła w skład Zarządu Głównego Stowarzyszenia. Prowadziła wykłady na seminariach organizowanych przez biblioteki publiczne w Warszawie.

Miała w swym dorobku liczne publikacje w miesięcznikach instrukcyjnych, takich jak: "Biblioteka" i "Gromada".

Była współautorką bibliografii p.t. "Materiały do bibliografii dziennikarstwa i prasy w Polsce w latach 1944-1954".

W pracy zbiorowej: "Z dziejów książki i bibliotek w Warszawie" opracowała zarys historyczny p.t. "Biblioteka Publiczna 1944 - 1928".

Za swą wieloletnią pracę i dorobek naukowy została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i honorową odznaką "Za zasługi dla Warszawy".

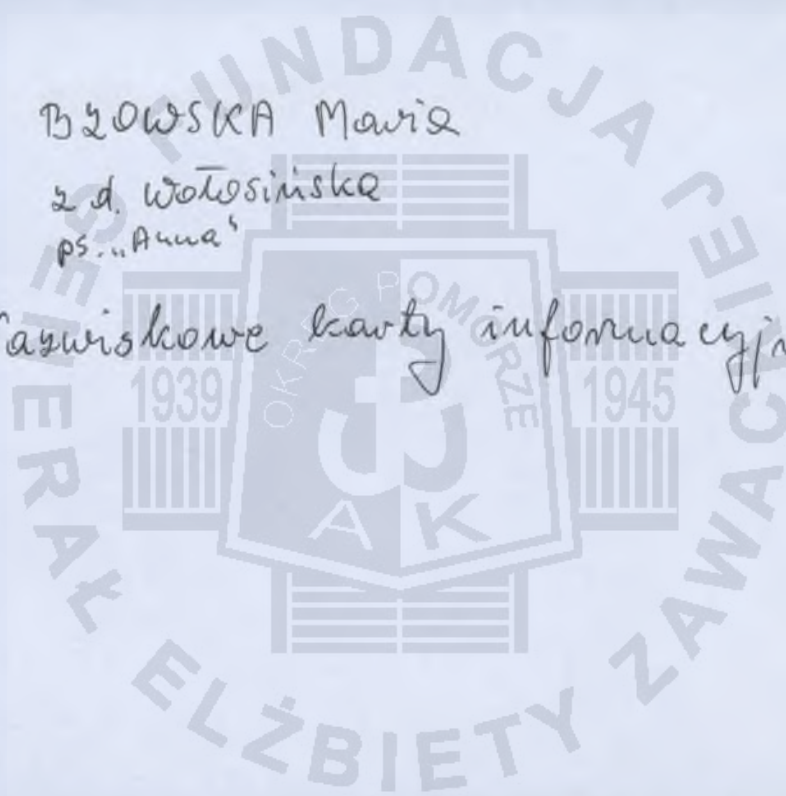
"Anna", mgr Maria Bzowska zmarła w Warszawie w 1985 roku.

BŁOWSKA Maria

z d. Wotosińska

ps. „Anna”

V Nazwiskowe karty informacyjne

T 1341/WSK

BZOWSKA Maria z d.
sekcjista i drwinywa wólosińska "Anna" AK
zm. 1985 WWA
ur. 1908

W Odwecie od 1942, W Państ. W. Ko-
mendanta p.m. na Wawelskiej 24
Polem Środowisko - sygn. prof. Po Państ.
wymieriane do obrotu pracy w Turyni
W v. 1945 powrót do kraju

M. Sutańska-Dunachowska, II Bat. Szt. Odwet
WWA 1993 s. 247 Joko

JN-K/07

Maria Bzowska drużyna "Anna" ^{Warsawa} AK
z dom. Wołosinsha, ur. 1908
od 1942 pełni funkcje sekcyjnej i obronyowej
w powstaniu Komendanta punktu
sanitarnego przy ul. Wawelskiej 24
oboz pracy "Kunelunde" Sułt Turynia
1945
1985

Maria Suthowska Duszczyńska
II Batalion Szurmowy "Odwet Armii
krajowej
nyd. 1993

Drut 2001

i

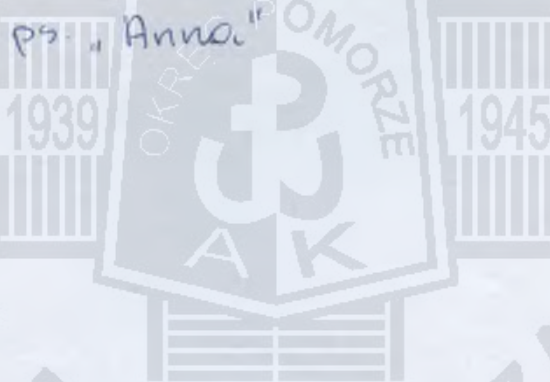
† 1985

7. 1341

BLOŃSKA Mania

FK
W-wa-M.
Poczt
Wenz.

zd. Wotobnińska

FUNDACJA
GENERALNA
ELŻBIETY ZAWACKIEJ

K. Min'90

BZOWSKA Maria

STRZEGOMSKIE ZAKŁADY
WYROBÓW PAPIEROWYCH
"UNIPAP" Spółka z o.o.
59-220 Legnica, Jaworzyńska 17/19

TECZKA DO AKT

SWW 1824-331

ZN-96/1

